

.....125

Bebekler İçin Beyin Geliştirici Zeka Oyunları

12-36 Aylar

**Erken beyin gelişimini
sağlamak için
basit oyunlar**

**Jackie SILBERG
Çeviren: Ali DÜLGER**

Platform

Copyright©Bilim Teknik Yayınevi

Original adı: 125 Brain Games for Toddlers and Twos/ Jackie Silberg.

1. Baskı : 2003

Bu eserin yayın hakkı Bilim Teknik Yayınevi'ne aittir. Eserin hiçbir bölümü hiçbir şekilde fotokopi, teksir ya da benzeri bir araçla çoğaltılamaz. Aksi davrananlar yazarın ve yayınevinin uğradığı zararı kabul etmiş olurlar.

Baskı: Selmat Matbaası

Genel Dağıtım:

Platform Dizisi Genel Dağıtım

Adres: Alemdar Mah. Salkım Söğüt Sok.
Keskinler İş Merkezi No: 8/305

Tel: (0212) 511 22 28

Faks: (0212) 513 59 71

e-mail: bilimteknikbookstore@hotmail.com

Şube: Cengiz Topel Cad. No: 5/D Eskişehir

Tel: (0222) 232 24 90

Faks: (0222) 220 10 48

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	7
-------------	---

12 İLA 15. AYLAR

İtme Oyunu	1
Bol Sevecenlik	2
Akrabacılığı Deneme	3
Oyuncağa Emekleme	4
1, 2, 3, Tos	5
Bebegi Uyutma	6
Ce Oyunları	7
Okuma Oyunları	8
Ham, Ham	9
Şarkı Okşaması	10
Hoplama, Hoplama	11
Geç Yatma	12
Şarkısal Oyun	13
Kutudaki Kukla	14
İyi Sesler, Kötü Sesler	15

15 İLA 18. AYLAR

İsimleri Söyleme	16
İlkel Blok Eğlencesi	17
Önderi Takip Et	18
Şarkı Söyleme	19
Masal Zamanı	20
Kumaşlar İle Oynama	21
Sarılma Oyunu	22
Akşamlar Özeldir	23
Her Şey Konuşabilir	24
Bahçe Kapısında	25
Yuvarlama Eğlencesi	26
Cik, Cik	27
Oyuncak Sesleri	28
Parka Gitme	29
Bon Jur ve Buenos Dias	30

Bir Küçük Ayak, Seni Seviyorum	31
İnek Möö Der	32

18 İLA 21. AYLAR

Bana Bakma	33
Kedi ve Fare	34
Üstler ve Altılar	35
Değişik Sesler	36
Hayali Bir Arkadaş	37
Kelimeler, Kelimeler, Kelimeler	38
Özel Birisi	39
Haydi Konuşalım	40
Haydi Şarkı Söyleyelim	41
Bol Hareket	42
Klasikler	43
Hipiti, Hopiti	44
Hayvan Konuşması	45
Sesi Dinle	46
Önemli Aksanlar	47
Beni Bulabilir misin?	48
Oo Merhaba	49
Yiyecek Eğlencesi	50

21 İLA 24. AYLAR

Ellerini Çırp	51
Dıgıdık, Dıgıdık, Sallanan At	52
Bakma Oyunu	53
Oyun İle Öğrenme	54
Benim Güzelim, Benim Değerlim	55
Giyinme	56
Hayvanlar İle Konuşma	57
Uç Küçük Kuş	58
İsimler İle Şarkı Söyleme	59
Deh, Çüş	60
Müziği Paylaşma	61
Küvette Şarkı Söyleme.....	62
Bat veya Yüz	63

Ritim Eğlencesi	64
Pati Buum	65
Dön, Dön Küçük Topaç	66
Ali Baba	67

24 İLA 27. AYLAR

Kendine Bak	68
Fısıldama	69
Parmaklarını Salla	70
Tekerlemeleri Öğrenme	71
Rüzgar Gibi Özgür	72
Meyve Şarkısı	73
Meyve Masalı	74
Kelebek Sandviçi	75
Tatlı Küçük Tavşan	76
Kutu Kutu Pense	77
Yüzleri Arama	78
Ayna, Ayna	79

27 İLA 30. AYLAR

Ev İnşa Etme	80
Uç ve Git	81
Benim Küçük Kuşum	82
Sıra Bekleme	83
Kokulu Oyun	84
Ben Onu Biliyorum!	85
Masal Anlatma	86
Dergi Eğlencesi	87
Ali Çabuk Ol	88
Kelimeyi Doldur	89
Yürü, Yürü, Dur	90
Kaya Arama	91
Sende Yapabilir misin?	92
Otobüsün Tekerlekleri	93
Fare Oyunu	94
Bumpiti Bum	95
Tekrarlama	96

Ne Görüyorsun?	97
Kutuların İçinde Oynama	98
Oyuncaklara Bakma	99

30 İLA 33. AYLAR

Su Birikintisini İzleme	100
Tereyağlı Sandviçler	101
Sıralama Oyunu	102
Ben İken	103
İşte Küçük Ayşe Geliyor	104
Masal Anlatma	105
Gözde Şiirler	106
Müzik Aletleri Dükkanı	107
Şarkılı Akşam Yemeği	108
Yinel	109
Oyuncakları Ayırma	110
Hazine Avına Çıkma	111
Kaydırak Oynama	112

33 İLA 36. AYLAR

Yavru Köpek Oyunu	113
Çamaşır Sepetleri	114
Ay'a Bakma	115
Renkli Buz	116
Renkli Adımlar	117
Bir Ritim Oyunu	118
Kukla Nerede?	119
Çörek Adam Tekerlemesi	120
Bibiti, Bobiti Boo, Boo, Boo	121
Komik Hareketler	122
Müzik Aletleri	123
Dükkanda Alış Veriş	124
Haydi Seçelim	125

Önsöz

Emekleyenler ve iki yaşındakiler ile oynamak çok zevklidir. Bu minikler sevecen, iddiacı, yerinde duramaz, mücadeleci, meraklı, büyüleyici, enerjik, komik, bağımsız, eğlendirici, sevimli, gürültücü, gözlemci, değerli, kendine güvenen, kıpır kıpır, şaşırtıcı ve kestirilemezdirler.

Bu kitap, onlar ile manalı oyunlar oynayarak bu sevimli yaratıkların beyinlerinin gelişimine yardımcı olmak konusundadır. Şarkı söyleme, dans etme, sarılma, sallanma, konuşma, koklama veya tatmanın hangi türünden olursa olsum, beyinin yeni bağlantılar oluşturmaya yardımcı olabilirsiniz.

Bebek üç yaşında olduğunda, beyini yaklaşık 1000 trilyon bağlantı gerçekleştirmiştir - yetişkinlerin sahip olduğunun yaklaşık iki misli. Bir bebeğin beyini süper yoğundur ve hayatın ilk on yılı içinde bu durumunu koruyacaktır. On bir yaş civarında başlayarak, çocuğun beyini aşırı bağlantıları ortadan kaldırmaya başlar, yavaş yavaş fazlalık "hatları" bir düzene koyar.

Nöron olarak adlandırılan bazı beyin hücreleri doğumdan önce diğer hücrelere göre daha yoğun katmanlar ile sarmalanmıştır. Onlar kalp atışı, solunum ve refleksleri kontrol ederler ve yaşamın devamı için hayati önem taşıyan işlemleri düzenlerler. Geri kalan bütün beyin bağlantıları sadece "iliştirilmeyi" beklerler. Beyin hücrelerinin tamamı bağlantılar oluşturmak için tasarlanmışlardır. Her hücre bütün diğer beyin hücrelerine işaretler gönderir ve onlardan işaretler alır. Elektrik uyarıları halindeki işaretler sinir boyunca yol alır. Belirli kimyasal maddeler (serotonin gibi), bağlantıları oluşturarak, hücreden hücreye seyahat ederler. Bir tek hücre 15.000 değişik hücre ile bağlantı oluşturabilir. Bağlantıların inanılmaz karmaşık ağı çoğu zaman beyinin "hatlanması" veya "devrelenmesi" diye tanımlanır. Nöronların biri birileri ile yaptıkları bağlantılara sinaps denir. Sinir hücrelerinin dendrit denen alıcı dalları trilyon defa trilyon bağlantılar oluşturmak için gelişir ve uzarlar. Beyinin ağırlığı erişkinin üç misline ulaşır. Beyinin değişik

kısımlarının değişik zamanlarda gelişiyor olması nedeni ile, yapılan çalışma üzerine çalışmalar göstermiştir ki, sinaps oluşumunun en çok olduğu dönem doğumdan on yaş civarına kadar olan dönemdir.

Beyin hangi bağlantıları koruması gerektiğini nasıl bilir? Bu erken deneyimlerin ön plana çıktığı noktadır. Tekrar ile beyin bağlantıları kalıcı hale gelir. Bunu aksine, bir bağlantı hiç kullanılmaz veya yeterli sıklıkta kullanılmazsa, kalıcı olması beklenmez. Doğumdan itibaren dilin iyi konuşulduğu bir ortamda bulunan bir bebek çok iyi konuşmayı renecektir. Aguları tepkisiz karşılanmak yerine, tebessüm ile karşılanan bir bebek olumlu duygusal tepkiler geliştirecektir. İlk yıllarda ender olarak konuşulan veya kitap okunan bir ocuk ileriki yıllarda dil yeteneklerini kavrama konusunda zorluklar yaşayabilir. Çok ender olarak oyun oynanan bir ocuk ileriki yıllarda sosyal dengeler konusunda zorluklar yaşayabilir. Detroit'teki ocuk Hastanesi ve Wayne Eyalet niversitesi sinirbilimcisi Harry Chugani "Piyano almayı öğrenen bir ocuk bu bağlantıları oluşturacaktır ve 20 yıl sonra daha önce hiç çalışmamış bir kişiye göre çok daha kolay renecektir" demektedir. Tekrar tekrar kullanılmayan bağlantılar ortadan kalkarken diğerleri kalacaktır.

Bilim adamları geçtiğimiz on yılda beyinin çalışması hakkındaki bilgilerini tüm tarih boyunca öğrendiklerinin iki misline çıkarmayı başardılar ve bilgileri her on yılda iki misline çıkmaktadır! Onların erken çocukluk deneyimlerinin bebek beynini derinden şekillendirdiği olan son buluşları bizim çocukların ihtiyaçları konusundaki görüşlerimizi değiştirmektedir. Araştırma aynı zamanda uzun süredir kabul gören bireyin öğrenme ve yaşamını sürdürme kapasitesinin farklı şartlar altında doğa (genetik miras) ve beslenme (aldıkları bakım, uyarı ve eğitim)'ye bağımlı olduğu görüşünü de desteklemektedir; insan beyni, özellikle hayatın ilk yılları boyunca, özel olarak deneyim ve eğitimden fayda sağlamak üzere tasarlanmıştır; ve, hayatın ilk yıllarında olanaklar ve risklerin en üst seviyede olması yanında, öğrenme insan yaşamı boyunca önemini korur.

Küçük bir çocuğun beyin bağlantılarını geliştirmenin en iyi yolu onlara ihtiyaçları olan şeyi vermektir, ki bu araştırılması ilginç olan bir çevredir, güvenlidir, ve onların duygusal ve akli ihtiyaçlarına tepki verecek kişiler ile doludur. Beyin araştırması daha önceden bildiğimiz bir şeyi destekler: Küçük ocuklar yaşamlarında onları kucaklayacak, konuşacak, okuyacak sevecen, destekleyici kişilere ihtiyaç duyarlar, yüzlerine oyun kartlarını

VIII

fırlatan kişilere değil. Bu kitaptaki bütün oyunlar emekleyen ve iki yaşındaki çocukların beyin kapasitelerini geliştirir. Onlar gelecekteki eğitimin yapı taşlarıdır - küçükler için iyi, sağlam bir başlangıç ve aynı zamanda eğlenceli de. Kitaptaki her oyun beyin araştırması ile alakalıdır. Biz çocukların gelişme ve öğrenmelerine onlara anlamlı sorular sorarak; onları farklı deneyimler, etkinlikler ve oyuncaklar ile tanıştırmak; ve tabii ki onlara sevgi ve güvenlik sağlayarak yardımcı olabiliriz.

***Eğer beni yumuşak ve nazik olarak tutarsan,
Eğer bana bakar ve gülümsersen,
Eğer benimle konuşur ve dinlersen,
Büyüyeceğim, gerçekten büyüyeceğim.***

Anonim

18 İLA 21.
AYLAR

36

**BEYİN
ARAŞTIRMASI
DER Kİ**

Erken çocukluk dönemi deneyimleri derin etkilere sahiptir, beyinin karmaşık sinir devrelerinin nasıl "hatlandığı" nı fiziki olarak belirler.

Değişik Sesler

- Değişik ses tonlarında konuşma ve şarkı söyleme dil gelişimini desteklemek için iyi bir yoldur.
- Bildiğiniz bir şarkıyı söyleyin.
- İlk önce normal şarkı söyleme sesi ile söyleyin.
- Şimdi ses tonunuzu değiştirin ve çocuğunuzu da aynı şeyi yapmaya yönlendirin. Değişik ses tonları deneyin.
 - Yüksek ses
 - Alçak ses
 - Yumuşak ses
 - Burun sesi (şarkı söylerken burnunuzu tutun)
- Bu tür oyun küçük çocuğunuzun konuşma yapıları hakkında bilgi sahibi olmasına yardımcı olacaktır.